

Revisionsrapport Vårdgivarens ansvar för systematiskt patientsäkerhetsarbete

Dnr 01753-2020

Förslag till beslut

1. Regionstyrelsen ger regiondirektören i uppdrag att säkerställa en tydlig process, styrning och uppföljning av arbetet med riskanalyser/-bedömningar samt att dokumentationen sker på ett korrekt sätt.
2. Regionstyrelsen ger regiondirektören i uppdrag att ta fram en kompetensutvecklingsplan för patientsäkerhetsområdet som anpassas till olika nivåerna i organisationen.

Yttrande till beslutsförslaget

Regionstyrelsen konstaterar att det finns behov av insatser för att uppfylla de strategiska områden i regionens patientsäkerhetsplan som syftar mot ett proaktivt arbetssätt där risker analyseras och riskbedömningar genomförs för att förebygga vårdskador och utgöra underlag för beslut om åtgärder. Att vända ett reaktivt arbetssätt mot ett förebyggande arbetssätt kräver en hög patientsäkerhetskultur och en god patientsäkerhetskultur är en förutsättning för en säker vård.

Sammanfattning

Regionstyrelsen har tagit del av revisionens granskning av vårdgivarens ansvar för det systematiskt patientsäkerhetsarbete. Den samlade bedömningen är att regionstyrelsens styrning inte helt har säkerställt ett ändamålsenligt systematiskt patientsäkerhetsarbete, samt att internkontrollen inte är helt tillräcklig.

Ärendet

Revisorerna har granskat det systematiska patientsäkerhetsarbetet med fokus på vårdgivarens ansvar att utifrån resultat och uppföljningar fatta beslut på kvalitetsförbättrande åtgärder. I granskning har särskilt fokus riktats på arbetet med riskhantering, omhändertagande av klagomål och synpunkter samt åtgärder som vidtagits för att stärka patientsäkerhetskulturen och främja lärandet i organisationen.

Revisorerna har lämnat följande rekommendationer till regionstyrelsen:

- Att regionstyrelsen vidtar aktiva åtgärder i syfte att säkerställa att löpande riskbedömningar och dokumenterade analyser sker kring patientsäkerhetsområdet inom hela organisationen. Detta inte minst så att det finns en grund för aggregerad analys på övergripande nivå gällande organisationens väsentliga patientsäkerhetsrisker.

- Att regionstyrelsen vidtar aktiva åtgärder i syfte att säkerställa att kompetens och kultur inom patientsäkerhetsområdet systematiskt stärks inom organisationen. Detta inte minst i syfte att tillse att hälso- och sjukvårdspersonalen stärker sina kunskaper kring klagomålhanteringsprocessen, avvikelshanteringsprocessen samt efterföljande analysprocesser.
- Att regionstyrelsen tillser att den återrapportering som sker inom patientsäkerhetsområdet utgör underlag för löpande analys samt beslut om aktiva och ändamålsenliga åtgärder.

Regiondirektörens kommentarer

Risikanalyser och riskbedömningar

Att hantera patientsäkerhetsrisker är ett av de strategiska områdena i regionens patientsäkerhetsplan. Området omfattar riskbedömningar, riskanalyser inom patientsäkerhet och handläggning av legitimerade yrkesutövare som kan utgöra en patientsäkerhetsrisk. I regionens ledningssystem för systematiska patientsäkerhetsarbetet finns rutiner och stöd för arbetet.

Riskbedömningar i verksamheten görs vid in- och utskrivning, då risker för vårdskador hos patienterna bedöms. Vidare analyseras risker kontinuerligt i den dagliga styrningen med verktyget Gröna korset. Verktöget är en visuell metod för att hitta, visualisera och identifiera risker. Regionen avser att se över och säkerställa att riskbedömningar genomförs inom verksamheterna i enlighet med gällande anvisningar inom området, samt att i anvisningar och rutindokument tydliggöra när riskanalyser ska genomföras och hur de ska registreras.

Klagomål och synpunkter

Revisionen konstaterar att regionen bör säkerställa att all berörd personal är förtrogen med de krav som finns gällande hantering av inkomna klagomål/synpunkter, så att dessa kan registreras och utgöra underlag för det systematiska förbättringsarbetet. Uppföljning av handlägningsprocessen för klagomål och synpunkter har varit i fokus sedan 2017 då lagförändringen trädde i kraft. Inspektionen för vård och omsorg har även genomfört en tillsyn där de granskade handläggningen av klagomål. För att säkerställa att all berörd personal är förtrogen med de krav som finns gällande hantering av inkomna klagomål/synpunkter behöver kunskapen och kompetensen stärkas genom utbildning.

Anvisningar och rutiner

Revisionen bedömer att det finns ändamålsenliga skriftliga rutiner för avvikelshantering och anmälningar inom regionen. Däremot behöver regionen tillse att det finns tidsmässiga och kunskapsmässiga resurser i verksamheterna för anställda att registrera avvikelser i tillräcklig grad.

I regionens patientsäkerhetsplan är ett fokusområde att stärka analys, lärande och utveckling. Syftet är att öka systemförståelsen och stärka det förebyggande arbetet genom att stimulera kunskapsutvecklingen. På olika organisatoriska nivåer behövs kompetens, resurser och stöd för analysarbete som kan stödja verksamheten i att ta ut resultat för att kunna arbeta med förbättrings-

arbeten. Regionen behöver analysera och ta fram förslag på struktur för kompetenshöjning för analysarbete och hur stöd till verksamheterna kan utvecklas.

Patientsäkerhetskultur och kompetens

Resultatet i revisionsrapporten föreslår att regionen behöver säkerställa att kompetens- och kulturförbättrande åtgärder vidtas inom organisationen i syfte att stärka området. Utgångspunkten för Region Norrbottens patientsäkerhetsarbete är regionens patientsäkerhetsplan som godkändes i maj 2020. Planen bygger på Socialstyrelsens nationella handlingsplan för patientsäkerhet, Agera för säker vård, som publicerades i februari 2020. Patientsäkerhetsplanen har ett tydligt fokus på det förebyggande/proaktiva arbetet och syftar till att skapa en hög patientsäkerhetskultur. En framgångsfaktor för en hög patientsäkerhetskultur är en engagerad ledning och en hög kunskapsnivå bland regionens medarbetare på alla nivåer i organisationen. Det systematiska patientsäkerhetsarbetet behöver utvecklas med god uppföljning som grund. Implementeringen av patientsäkerhetsplanen har påverkats och försenats av den rådande pandemisituationen men förväntas kunna återupptas inom kort. Regionen avser att ta fram en kompetensutvecklingsplan för patientsäkerhet som en åtgärd knuten till patientsäkerhetsplanen samt en struktur för att ta lärdom av händelser och sprida den kunskapen.

Intern kontroll

Regionstyrelsen har fastställt mål och styrmått och regiondirektören har fastställt kontrollmått inom området. Revisionen anser att styrelsen erhållit uppföljning av dessa i rimlig utsträckning. Däremot rekommenderar revisionen att regionstyrelsen ska analysera hur framtida återrapportering kan användas som underlag för att fatta beslut om förbättrande åtgärder utifrån resultatet som framkommit genom uppföljning av patientsäkerhetsområdet. Syftet är att styrelsen via sin målstyrning ska ha en tydlig och enhetlig strategisk inriktning och prioriteringar för patientsäkerhetsarbetet. Delar av detta kan till viss del uppnås i samband med uppföljning av regionens patientsäkerhetsplan. Regionen ser det som angeläget att ständigt arbeta för att resultat används systematiskt för att utveckla verksamheternas kvalitet.

Beslutsförslagets påverkan avseende jämställdhet

Beslutet bedöms inte ha någon påverkan på jämställdheten mellan kvinnor och män, alternativt flickor och pojkar.

Beslutsunderlag:

Revisionsrapport – Vårdgivarens ansvar för systematiskt patientsäkerhetsarbete.

Protokoll skickas till:

Divisionschef Länssjukvård
Divisionschefer Närsjukvård
Verksamhetsdirektör